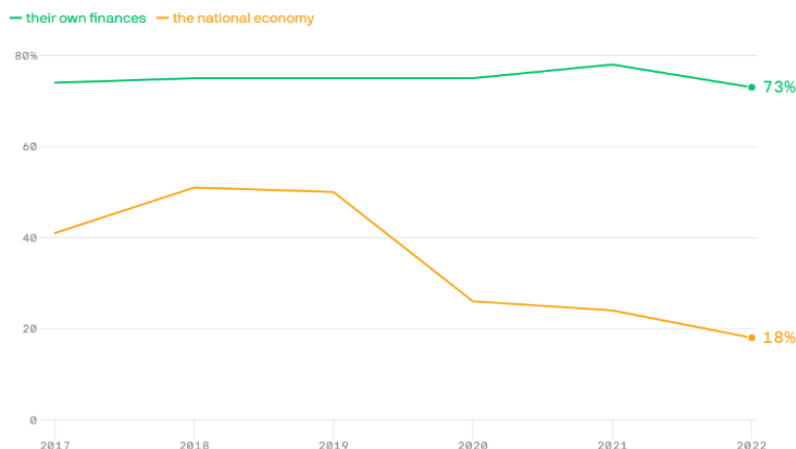

Lietuvos Respublikos diplomatinė atstovybių JAV
AKTUALIOS EKONOMINĖS INFORMACIJOS SUVESTINĖ
 2023 m. gegužės mėn.

Bendra ekonominė informacija	Šaltinis
<p>Infliacija. Gegužės mėn. paskelbtais duomenimis, balandžio mėn. JAV metinis Vartojimo kainų indeksas (VKI) sumažėjo iki 4,9 proc.– žemiausio lygio nuo 2021 m. balandžio mėn.; per mėnesį VKI padidėjo 0,4 proc. Bazinis VKI, į kurį neįskaičiuojamos nepastovios maisto ir energijos kainos, palyginus su praėjusiu mėnesiu padidėjo 0,4 proc., metinis bazinio VKI augimas 5,5 proc. Balandį mažėjo oro linijų bilietų ir būsto kainos, tačiau augo naudotų automobilių kainos.</p>	<p>US Bureau of Labor Statistics</p>
<p>Darbo rinka. Gegužės mėn. JAV buvo sukurta 339 tūkst. naujų darbo vietų - gerokai daugiau, nei buvo tikėtasi. Balandžio mėn. šis skaičius siekė 253 tūkst. Šis rodiklis patvirtina, kad JAV ekonomika, kurią Federalinis rezervų bankas siekia atvėsinti didindamas palūkanų normas, išlieka tvirta. Gegužės mėn. nedarbo lygis pakilo iki 3,7 proc., nuo 3,4 proc. balandį, kai buvo pasiektas žemiausias lygis per penkis dešimtmečius. Daugiausia naujų darbo vietų sukurta profesionalių paslaugų, sveikatos priežiūros, laisvalaikio ir svetingumo bei statybos sektoriuose.</p>	<p>CBC</p>
<p>Palūkanų normos. Gegužės 3 d. Federalinis rezervų bankas (FED) padidino bazinę palūkanų normą 0,25 procentinio punkto ir dabar jos siekia 5–5,25 procentų ribos. Tai jau dešimtas palūkanų didinimas iš eilės, o palūkanų normos tapo didžiausios nuo 2007 m. vidurio. Ekspertų vertinimu, dėl padidėjusio nedarbo, ne taip greitai augančio valandinio darbo užmokesčio ir kt., kito posėdžio metu birželio 13-14 d. FED turėtų palūkanų normų nebekelti, bet tokia galimybė išlieka atėityje.</p>	<p>FED Reuters</p>
<p>Amerikiečių nuotaikos. Atlikta apklausa parodė, kad tik 18 proc. amerikiečių yra patenkinti JAV ekonomikos padėtimi, nors skaičiai neduoda jokio pagrindo tokiam pesimizmui. JAV BVP nuosekliai auga ir yra 5 proc. didesnis nei prieš pandemiją (atmetus infliaciją), darbuotojų atlyginimai yra išaugę 17.5 proc. ir šiuo metu vidutinis darbuotojas uždirba 33.44 USD per valandą, akcijų rinka nuo metų pradžios yra paaugusi 10 proc. Per pastaruosius 12 mėn. JAV buvo sukurta daugiau nei 4 mln. naujų darbo vietų.</p>	<p>Axios</p>
<p>JAV-ES. Gegužės 30 d. Stokholme įvyko 4-asis JAV – ES Prekybos ir technologijų tarybos susitikimas, kuriame JAV atstovavo valstybės sekretorius A. Blinken, komercijos sekretorė G. Raimondo ir prekybos atstovė Katherine Tai. Ketvirtajame ministrų</p>	<p>White House</p>

Proportion of Americans who feel good about...

Survey of U.S. adults taken annually, 2017-2022

susitikime daugiausia dėmesio buvo skiriama tokioms temoms kaip dirbtinis intelektas, naujos technologijos, internetinės platformos, tvari prekyba, eksporto kontrolė ir investicijų patikra, taip pat prekybos palengvinimai.	
JAV-Taivanas. Birželio 1 d. JAV ir Taivanas pasirašė prekybos susitarimą, kuriuo siekiama gilinti dvišalius ekonominius ryšius ir didinti Taivano ekonominį saugumą. Susitarimas – pirmas JAV ir Taivano iniciatyvos dėl 21-ojo amžiaus prekybos rezultatas. Susitarimas apima penkias sritis, įskaitant prekybos palengvinimą, prekybos reguliavimą, paslaugų vidaus reguliavimą, kovą su korupcija ir paramą mažoms ir vidutinėms įmonėms. Pasirašius pirminį susitarimą, bus pradėtos derybos dėl kitų sudėtingesnių prekybos sričių, tokių kaip žemės ūkis, skaitmeninė prekyba, darbo ir aplinkosaugos standartai. Taivanas siekia visapusiškos Laisvos prekybos sutarties su JAV. Susitarimą formaliai pasirašė Amerikos instituto Taivane ir Taipėjaus ekonomikos ir kultūros atstovybės JAV atstovai. Kinija iš anksto perspėjo Vašingtoną nesiųsti klaidingų signalų Taivano nepriklausomybės šalininkams ir nepasirašyti jokio pakto su Taivano suvereniteto konotacijomis.	Reuters AP News
JAV-Kinija. Gegužės 25 d. JAV Komercijos sekretorė G. Raimondo Vašingtone susitiko su Kinijos prekybos ministru Wang Wentao. Tai buvo pirmas aukšto rango Kinijos pareigūno vizitas JAV sostinėje nuo 2020 m. Susitikime abi pusės išreiškė susirūpinimą dėl savo šalių prekybos ir investicijų politikos, bet pažadėjo išlaikyti atvirus komunikacijos kanalus. Kinija reiškė susirūpinimą dėl JAV eksporto kontrolės tokiose srityse kaip puslaidininkiai, taip pat dėl pasiūlymo nacionalinio saugumo tikslais peržiūrėti užsienio investicijas. JAV prekybos departamentas teigė, kad pareigūnai atvirai ir iš esmės diskutavo įvairiais klausimais, įskaitant bendrą prekybos ir investicijų aplinką abiejose šalyse bei potencialias bendradarbiavimo sritis, taip pat sekretorė Raimondo išreiškė susirūpinimą dėl pastaruoju metu gausių Kinijos veiksmų prieš Kinijoje veikiančias JAV įmones. Gegužės 26 d. Kinijos prekybos ministras Wang Wentao Detroite vykusiame Azijos ir Ramiojo vandenyno ekonominio bendradarbiavimo susitikimo paraštėse susitiko su JAV prekybos atstove Katherine Tai, kuri išreiškė susirūpinimą dėl Pekino veiksmų prieš JAV įmones, taip pat dėl ne rinkos ekonomikos ir prekybos politikos. Remiantis Kinijos prekybos ministerijos pareiškimu, ministras Wang kėlė klausimus dėl JAV ekonominių ryšių su Taivanu, nuo prezidento D. Trumpo laikų likusių tarifų JAV įmonėms, perkančioms iš Kinijos, ir prezidento J. Bideno inicijuoto Indo-Ramiojo vandenyno ekonomikos forumo, kuriame nėra Kinijos.	
Technologijos, inovacijos, mokslas	
Puslaidininkiai. Kalifornijos viena didžiausių puslaidininkių gamintojų Nvidia prisijungė prie didžiųjų biržoje kotiruojamų korporacijų tokių kaip Apple, Microsoft, Alphabet ir Amazon klubo, kurių vertė viršija vieną trilijoną JAV dolerių.	CNBC
Bankai. Kalifornijos valstijos verslo priežiūros institucijos pripažino, kad buvo galima žymiai greičiau reaguoti į seniai žinomas Silicon Valley Bank problemas. Teigiama, kad tiek valstijos, tiek federalinės institucijos neveikė pakankamai greitai, kad padėtų bankui išspręsti senai žinomus trūkumus, o tai galėjo padėti išgelbėti banką nuo žlugimo.	Cal Matters
Automobilių sauga. Nacionalinė greitkelių eismo saugos administracija parengė planą, pagal kurį visi lengvieji automobiliai ir nedideli sunkvežimiai turėtų būti aprūpinti automatinėmis stabdymo sistemomis. Plane numatoma reikalauti saugos sistemų, kurios visiškai sustabdytų iki 60 km/h greičiu važiuojantį automobilį, kad išvengtų susidūrimo su pėsčiaisiais, taip pat važiuojant iki 100 km/h greičiu, stabdytų ir sustotų, siekiant išvengti susidūrimo su stovinčia ar lėtai važiuojančia transporto priemone.	NY Times
Dirbtinis intelektas. Detroite įsikūrusi video kūrimo kompanija Waymark sukūrė trumpametražį 12 min. filmą „The Frost“, kurio kiekvienas kadras buvo sugeneruotas dirbtinio intelekto. Nuoroda į filmą – straipsnyje. Masačusetso technologijų instituto (MIT) vertinimu, dirbtinis intelektas, generuojantis vaizdus, yra viena svarbiausių technologijų, galinčių pakeisti žmonių gyvenimus, greta	MIT Technology Review MIT Technology Review

tokių technologijų kaip CRISPR genų redagavimas, inovatyvus puslaidininkų dizainas, plačiai prieinami karinės paskirties dronai, elektromobiliai ir baterijų perdirbimas ir kt.	
Receptiniai vaistai. Amerikos sveikatos sistemos farmacinių draugijos vertinimu, JAV fiksuojamas didelio masto receptinių vaistų trūkumas. Šiame sąrašė yra 14 pavadinimų vaistų nuo vėžio, tarp kurių ir generiniai vaistai, kurie naudojami kaip pirmoji priemonė kovoje su daugeliu įprastinių vėžio rūšių. Teigiama, kad receptinių vaistų trūkumas fiksuojamas mažiausiai 40 valstijų. Ligų kontrolės centras (CDC) praneša, kad daugiau nei 9 mln. amerikiečių vartoja vaistus ne taip, kaip paskirta (mažesnės vaisto dozės, rečiau) dėl aukštų receptinių vaistų kainų.	Financial Times Axios

Energetika, transportas, klimatas	
Saulės energetika. Gegužės 12 d. JAV izdo departamentas paskelbė išaiškinimą dėl valstybės subsidijų saulės energijos projektų vystytojams. Pagal šį išaiškinimą, subsidijas galima gauti už projektus, kuriuose naudojami saulės moduliai pagaminti JAV. Tačiau dėl to, kad JAV turi labai mažus saulės modulių gamybos pajėgumus ir absoliutus JAV kilmės reikalavimas praktiškai reikštų, jog nė vienas saulės projektų vystytojas negalėtų pasinaudoti valstybės subsidijomis, todėl išaiškiniame yra numatyta išimtis leidžianti įmonėms, gaminančioms saulės modulių JAV, importuoti tam tikrus saulės modulių komponentus, įskaitant ir polikristalinį silicį, iš užsienio ir tuo pačiu gauti visas subsidijas. Investuotojai šį išaiškinimą įvertino palankiai - First Solar Inc., pagrindinio JAV saulės panelių gamintojo akcijos po šios naujienos paskelbimo pakilo 26%.	Reuters
Greitieji traukiniai. JAV federalinė valdžia planuoja investuoti milijardus JAV dolerių į greitųjų traukinių infrastruktūrą, kuri sujungs Los Andželą, San Diegą, San Franciską, Las Vegasą ir kt. miestus. Projektas jau daugiau nei dešimtmetį įstrigęs ir tikimasi, kad su federaline parama projektą pavyks įgyvendinti. Įgyvendinant projektą tikimasi sujungti minėtus miestus traukiniu, važiuojančiu daugiau kaip 200 mylių/h greičiu. Šiuo metu projekto vertė galėtų viršyti 100 mlrd. JAV dolerių.	Forbes
Uostai. Long Bičo uostas pranešė apie planus statyti plaukiojančių vėjo jėgainių parką, kur kiekviena iš pusantro tūkstančio turbinų generuotų 20 MW energiją valstijai ir prisidėtų siekiant nulinės taršos tikslo. Projekto vertė apie 5 mlrd. JAV dolerių ir planuojama bus įgyvendintas iki 2035 m.	LA Times
Kelionės. JAV oro bendrovė „American Airlines“ pagerino savo pajamų prognozę 2023 m. II ketv. dėl stiprios paklausos kelionių rinkoje ir mažėjančių degalų kainų. Gegužės mėn. ilgojo savaitgalio metu Transporto saugos administracijos duomenimis, lėktuvais keliavo 9.79 mln. žmonių, t.y. daugiau nei tuo pačiu metu 2019 m. Kalifornijos turizmo agentūra „Visit California“ taip pat pranešė apie atsigaunančią Kalifornijos turizmo industriją. 2022 m. turistai Kalifornijos valstijoje išleido 134,4 mlrd. JAV dolerių, o tai 31,7 proc. daugiau nei 2021 m., bet dar atsilieka 7,2 proc. nuo piko 2019 m.	CNBC OCRegister

Parengė:

Jūratė Usevičiūtė, LR ambasados JAV pirmoji sekretorė jurate.useviciute@urm.lt; Jolanta Vitkauskaitė, LR ambasados JAV pirmoji sekretorė jolanta.vitkauskaite@urm.lt; Mantas Zamžickas, komercijos atašė LR generaliniame konsulate Los Andžele, mantas.zamzickas@urm.lt.